

Số: /TTr-BTC

Hà Nội, ngày tháng năm 2022

TỜ TRÌNH

Về dự thảo Nghị định của Chính phủ quy định mức thu, chế độ thu, nộp, miễn, quản lý và sử dụng phí sử dụng đường bộ

Kính gửi: Chính phủ

Thực hiện Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật, Bộ Tài chính kính trình Chính phủ dự thảo Nghị định quy định mức thu, chế độ thu, nộp, miễn, quản lý và sử dụng phí sử dụng đường bộ như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH NGHỊ ĐỊNH

1. Căn cứ pháp lý

Ngày 13/11/2021, Quốc hội đã ban hành Nghị quyết số 40/2021/QH15 về phân bổ ngân sách trung ương năm 2022, tại khoản 4 Điều 3 Nghị quyết giao Chính phủ: *Quy định cụ thể việc thu, nộp và sử dụng phí sử dụng đường bộ thu qua đầu phương tiện ô tô thống nhất trong cả nước, bao gồm cả đường bộ thuộc Trung ương quản lý và đường bộ thuộc địa phương quản lý; thực hiện phân chia giữa ngân sách trung ương và ngân sách địa phương nguồn thu phí sử dụng đường bộ thu qua đầu phương tiện ô tô theo tỷ lệ tương ứng là 65% và 35% để chi cho quản lý, bảo trì đường bộ.*

Ngày 03/12/2021, Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 2047/QĐ-TTg về việc giao dự toán ngân sách nhà nước năm 2022. Trong đó, tại điểm c khoản 4 Điều 2 giao: *Bộ Tài chính chủ trì phối hợp với các bộ, cơ quan liên quan trình Chính phủ ban hành Nghị định quy định cụ thể việc thu, nộp và quản lý sử dụng phí sử dụng đường bộ thu qua đầu phương tiện ô tô thống nhất trong cả nước, bao gồm cả đường bộ thuộc Trung ương quản lý và đường bộ thuộc địa phương quản lý.*

Từ căn cứ nêu trên, việc xây dựng dự thảo Nghị định quy định mức thu, chế độ thu, nộp, miễn, quản lý và sử dụng phí sử dụng đường bộ là cần thiết.

2. Đánh giá tình hình thực hiện thu phí sử dụng đường bộ

Triển khai quy định tại Luật Phí và lệ phí, trên cơ sở đề xuất của Bộ Giao thông vận tải, Bộ Tài chính đã ban hành Thông tư số 293/2016/TT-BTC ngày 15/11/2016 quy định mức thu, chế độ thu, nộp, miễn, quản lý và sử dụng phí sử

dụng đường bộ và Thông tư số 70/2021/TT-BTC ngày 12/8/2021 (thay thế Thông tư số 293/2016/TT-BTC).

Thông tư thu phí sử dụng đường bộ được ban hành đảm bảo đồng bộ với quy định tại Luật Phí và lệ phí; Nghị định số 120/2016/NĐ-CP ngày 23/8/2016 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Phí và lệ phí; Luật Giao thông đường bộ; Nghị định số 18/2012/NĐ-CP ngày 13/3/2012, Nghị định số 56/2014/NĐ-CP ngày 30/5/2014, Nghị định số 28/2016/NĐ-CP ngày 20/4/2016 của Chính phủ về quỹ bảo trì đường bộ.

a) Kết quả đạt được: Chính sách thu phí sử dụng đường bộ được ban hành đã tạo khung pháp lý rõ ràng cho tổ chức thu, nộp, quản lý và sử dụng phí. Tiền phí đường bộ thu được hàng năm khoảng 9.000 tỷ đồng, nộp NSNN và dành toàn bộ cho hoạt động bảo trì đường bộ; ngoài số tiền phí thu được, hằng năm, NSNN cấp thêm khoảng 3.000 tỷ đồng cho hoạt động duy tu, bảo trì hệ thống đường bộ do Nhà nước quản lý.

Các tuyến đường bộ được sửa chữa kịp thời các hư hỏng, bảo đảm hệ thống đường bộ thông suốt, an toàn và phát huy hiệu quả góp phần vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước, bảo đảm tăng trưởng kinh tế nhanh, phát triển các lĩnh vực văn hoá, xã hội, giảm nhẹ thiên tai, bảo đảm quốc phòng, an ninh, nâng cao đời sống nhân dân.

b) Vướng mắc phát sinh: Bên cạnh kết quả đạt được, quá trình thực hiện Thông tư số 293/2016/TT-BTC phát sinh một số vướng mắc về: đối tượng chịu phí (*xe đầu kéo hay máy kéo*); tính phí và truy thu phí đối với xe của cơ quan nhà nước, đơn vị sự nghiệp bán thanh lý (chưa nộp phí cho thời gian chờ thanh lý thì người mua có phải nộp không?); thay đổi tổ chức thu phí đối với xe ô tô của lực lượng công an, quốc phòng (Tổng cục Đường bộ Việt Nam thay cho Văn phòng Quỹ bảo trì trung ương – *đã giải thể*),...

Để giải quyết các vướng mắc nêu trên, năm 2021, Bộ Tài chính đã phối hợp với Bộ Giao thông vận tải xây dựng và ban hành Thông tư số 70/2021/TT-BTC ngày 12/8/2021 (thay thế Thông tư số 293/2016/TT-BTC).

Sau khi Thông tư số 70/2021/TT-BTC có hiệu lực thi hành đến nay chưa có phát sinh vướng mắc.

II. MỤC ĐÍCH, QUAN ĐIỂM XÂY DỰNG NGHỊ ĐỊNH

1. Quán triệt chủ trương, đường lối của Đảng; thể chế hóa chủ trương của Đảng và Nhà nước về phát triển hệ thống kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ, đặc biệt là đầu tư phát triển hệ thống đường cao tốc.

2. Đảm bảo đồng bộ với quy định pháp luật về: phí, lệ phí, giao thông đường bộ, ngân sách nhà nước, quản lý thuế và pháp luật liên quan.

3. Huy động kịp thời, hợp lý nguồn lực từ người sử dụng đường bộ để tạo nguồn lực cho bảo trì hệ thống đường bộ do Nhà nước quản lý.

4. Phù hợp với tình hình thực tiễn, kế thừa nội dung quy định thu phí sử dụng đường bộ hiện hành.

III. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG DỰ ÁN NGHỊ ĐỊNH

Năm 2021, Bộ Tài chính đã phối hợp với Bộ GTVT đánh giá tình hình thực hiện thu phí sử dụng đường bộ và ban hành Thông tư số 70/2021/TT-BTC ngày 12/8/2021 và có hiệu lực thi hành kể từ ngày 01/10/2021.

Bộ Tài chính đã phối hợp với Bộ GTVT rà soát và kế thừa nội dung quy định tại Thông tư số 70/2021/TT-BTC, để xây dựng dự án Nghị định.

Ngày /6/2022, Bộ Tài chính có công văn số /BTC-CST gửi lấy ý kiến các Bộ, cơ quan ngang Bộ, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam và đăng trên Cổng thông tin điện tử của Chính phủ, của Bộ Tài chính để lấy kiến rộng rãi các tổ chức, cá nhân về dự án Nghị định.

Ngày /2022, Bộ Tài chính đã có công văn số /BTC-CST gửi Bộ Tư pháp thẩm định dự án Nghị định.

Giải trình, tiếp thu ý kiến tham gia, Bộ Tài chính hoàn chỉnh lại dự án Nghị định và lập Báo cáo giải trình, tiếp thu ý kiến tham gia. Báo cáo đã được đăng trên Cổng thông tin điện tử của Chính phủ, của Bộ Tài chính.

IV. NỘI DUNG DỰ THẢO NGHỊ ĐỊNH

1. Bố cục dự thảo Nghị định

Dự thảo Nghị định gồm 03 Chương, 10 Điều, cụ thể:

- Chương I. Quy định chung: Chương này gồm 04 Điều (từ Điều 1 đến Điều 4) quy định về: Phạm vi điều chỉnh; đối tượng áp dụng; các trường hợp miễn phí; người nộp phí và tổ chức thu phí.

- Chương II. Quy định cụ thể: Chương này gồm 04 Điều (từ Điều 5 đến Điều 8) quy định về: Mức thu phí; phương thức tính, nộp phí; quản lý và sử dụng phí; trả lại hoặc bù trừ phí đã nộp.

- Chương III. Tổ chức thực hiện: Chương này gồm 02 Điều (Điều 9 và Điều 10) quy định về: Tổ chức thực hiện; hiệu lực thi hành.

2. Nội dung dự thảo Nghị định

Năm 2021, Bộ Tài chính đã phối hợp với Bộ GTVT đánh giá tình hình thực hiện thu phí sử dụng đường bộ và ban hành Thông tư số 70/2021/TT-BTC. Vì vậy, nội dung Nghị định cơ bản kế thừa nội dung đang quy định tại Thông tư số 70/2021/TT-BTC.

2.1. Các nội dung kế thừa

a) *Về Chương I. Quy định chung:* Chương này gồm 04 Điều quy định các nội dung cơ bản như sau:

- Đối tượng áp dụng: dự thảo Nghị định quy định đối tượng chịu phí sử dụng đường bộ là ô tô (xe ô tô, xe đầu kéo và các loại xe tương tự) đã đăng ký, kiểm định để lưu hành. Đồng thời, quy định một số trường hợp xe không chịu phí sử dụng đường bộ do: bị hủy hoại, bị tịch thu, bị tai nạn không thể sử dụng tiếp sau sửa chữa; xe không sử dụng đường bộ trong thời gian dài trên 30 ngày (trong đó, có xe kinh doanh vận tải cầu doanh nghiệp kinh doanh vận tải tạm dừng lưu hành liên tục 30 ngày trở lên).

- Nghị định quy định 05 trường hợp miễn phí gồm: Xe cứu thương, xe cứu hỏa, xe phục vụ tang lễ, xe chuyên dùng phục vụ quốc phòng, an ninh.

- Các Trung tâm đăng kiểm thu phí đối với các loại xe ô tô (trừ xe ô tô của lực lượng công an, quốc phòng) khi thực hiện đăng kiểm xe. Tổng cục Đường bộ Việt Nam thu phí đối với xe ô tô của lực lượng công an, quốc phòng (xe này do Bộ Công an, Bộ Quốc phòng quản lý và kiểm định).

b) *Về Chương II. Quy định cụ thể:* Chương này gồm 04 Điều quy định các nội dung cơ bản như sau:

- Mức thu phí áp dụng cho ô tô (trừ xe ô tô của lực lượng công an, quốc phòng) chia làm 08 nhóm theo tải trọng và ghế ngồi của xe: từ 130.000 đồng/tháng đến 1.430.000 đồng/tháng; xe ô tô của lực lượng công an, quốc phòng chia làm 02 nhóm: xe ô tô con mức 1.000.000 đồng/năm; xe tải, xe khách: 1.500.000 đồng/năm (*phí sử dụng đường bộ nộp cho xe ô tô của công an, quốc phòng do NSNN đảm bảo*).

- Về cách tính và thu phí: (i) Xe ô tô của lực lượng công an, quốc phòng: Bộ Công an, Bộ Quốc phòng nộp phí cho toàn bộ xe ô tô mình quản lý 01 lần/năm; (ii) Xe ô tô còn lại nộp theo: chu kỳ đăng kiểm; theo năm dương lịch; theo tháng đối với trường hợp doanh nghiệp có số phí phải nộp từ 30 triệu đồng trở lên.

- Về quản lý, sử dụng tiền phí: Tổng cục Đường bộ Việt Nam được để lại 1,2% tiền phí thu được để trang trải chi phí cho hoạt động thu phí. Các Trung tâm đăng kiểm thu phí nộp về Cục Đăng kiểm Việt Nam (trong thời hạn 05 ngày kể từ ngày thu phí) để Cục Đăng kiểm Việt Nam tổng hợp và khai, nộp phí vào NSNN. Các Trung tâm đăng kiểm được để lại 1,32% tiền phí thu được để trang trải chi phí cho hoạt động thu phí. Trường hợp Trung tâm đăng kiểm thuộc doanh nghiệp thì tiền phí để lại là doanh thu của Trung tâm, Trung tâm khai, nộp thuế theo quy định.

- Về hoàn trả, bù trừ phí: Tại Điều 2 dự thảo Nghị định một số trường hợp xe không chịu phí sử dụng đường bộ. Trường hợp xe này đã nộp phí cho thời gian dừng lưu hành (thuộc diện không chịu phí) thì sẽ được bù trừ hoặc hoàn trả số tiền phí đã nộp. Điều 8 Nghị định quy định cụ thể trình tự, thủ tục, hồ sơ hoàn trả, bù trừ tiền phí đối với từng trường hợp cụ thể.

c) *Về Chương III. Tổ chức thực hiện:* Chương này gồm 02 Điều quy định về trách nhiệm của Trung tâm đăng kiểm, Cục Đăng kiểm Việt Nam, Tổng cục Đường bộ Việt Nam trong việc tổ chức thu thực hiện quản lý thu, nộp phí, báo cáo kết quả thu, nộp phí. Nghị định có hiệu lực thi hành sau 45 ngày kể từ ngày ký theo quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật.

2.2. Về các nội dung bãi bỏ so với quy định hiện hành

Dự thảo Nghị định không quy định về in và phát hành vé “*phí đường bộ toàn quốc*” (tại Điều 7, Điều 8, Điều 11 Thông tư số 70/2021/TT-BTC). Vì vé “*phí đường bộ toàn quốc*” để phục vụ cho mục đích xe ô tô của lực lượng quốc phòng, an ninh khi lưu thông qua các trạm thu phí BOT trên toàn quốc được miễn phí dịch vụ sử dụng đường bộ. Việc quy định chứng từ miễn phí BOT thuộc Bộ GTVT. Ngày 30/11/2021, Bộ GTVT đã ban hành Thông tư số 28/2021/TT-BGTVT sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 35/2016/TT-BGTVT ngày 16/11/2016 quy định về giá tối đa dịch vụ sử dụng đường bộ hoàn vốn các dự án đầu tư xây dựng đường bộ do Bộ GTVT quản lý. Trong đó, đã có quy định về việc in, phát hành vé “*phí đường bộ toàn quốc*”.

V. ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM VỀ NGUỒN NHÂN LỰC, TÀI CHÍNH ĐỂ BẢO ĐẢM THI HÀNH NGHỊ ĐỊNH VIỆC LỒNG GHÉP VẤN ĐỀ BÌNH ĐẲNG GIỚI TRONG DỰ THẢO NGHỊ ĐỊNH

1. Nguồn nhân lực, tài chính thực hiện Nghị định

Nghị định nhằm phù hợp về thẩm quyền Quốc hội giao, cơ bản kế thừa nội dung đang quy định tại Thông tư số 70/2021/TT-BTC. Hoạt động quản lý thu phí vẫn do các Tổng cục Đường bộ Việt Nam và các Trung tâm đăng kiểm thực hiện. Do đó, không phát sinh thêm nguồn nhân lực, tài chính cho việc thực hiện Nghị định.

2. Vấn đề lồng ghép giới

Việc thực hiện lồng ghép vấn đề bình đẳng giới trong dự thảo Nghị định dựa trên cơ sở pháp lý, như: Hiến pháp năm 2013 đã khẳng định công dân nam, nữ bình đẳng về mọi mặt; Luật Bình đẳng giới cũng quy định các khái niệm về bình đẳng giới, biện pháp thúc đẩy bình đẳng giới (Điều 5), chính sách của Nhà nước về bình đẳng giới (Điều 7).

Các quy định trong dự thảo Nghị định đã đảm bảo quyền bình đẳng của tổ chức, cá nhân, của Nam, của Nữ trong việc thực hiện các chính sách. Do đó, dự thảo Nghị định đảm bảo yêu cầu về bình đẳng giới theo quy định. Vấn đề về lồng ghép bình đẳng giới đã được đề cập trong báo cáo đánh giá tác động của chính sách trong Nghị định này.

VI. VẤN ĐỀ CẦN XIN Ý KIẾN

...

Trên đây là nội dung dự thảo Nghị định quy định mức thu, chế độ thu, nộp, miễn, quản lý và sử dụng phí sử dụng đường bộ. Bộ Tài chính kính trình Chính phủ xem xét, quyết định.

(Tài liệu trình kèm: Dự thảo Nghị định; Báo cáo tiếp thu, giải trình ý kiến tham gia; Báo cáo tình hình thực hiện; Báo cáo đánh giá tác động của dự thảo Nghị định; Bản tổng hợp ý kiến tham gia)./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Văn phòng Chính phủ;
- Bộ Tư pháp;
- Lưu: VT, CST (P5).

BỘ TRƯỞNG

Hồ Đức Phúc